

2022. Том 3, №3

UZBEK JOURNAL OF CASE REPORTS

НАУЧНО-ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ И ПРАКТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

международной научно-практической конференции

**Болезни современной цивилизации:
междисциплинарные исследования**

Yuz-jag' soxasida uchraydigan furunkul va karbunkullarni davolashni takomillashtirish usullari Narziyeva D.B., Muxtorov A.A., Ziyodullayeva M. S.	147	Йўл транспорт ҳодисаларида ўлим Жуманиёзов К.Й., Жуманиёзова Г.С., Алимова М.М.	152
Артериал гипертензия ва семиз-лик билан оғриган беморларда артериал қон босимининг хусусиятлари Нуритдинова Н.Б., Шукурджанова С.М., Махмудова М.С.	147	Климактерик синдром кузатилган сурункали буйрак касаллиги 5 босқичидаги беморларда гемостаз тизимидағи ўзгаришлар Исиргапова С.Н.	153
Артериал гипертензиянинг covid-19 коронавирус инфекциясидан кейинги даврда кечиши хусусиятлари Нуриллаева Н.М., Ярмухамедова Д.З.	148	Миокард инфарктида кичик дозадаги добутамини стресс-эхокардиографияда чап қоринчанинг бўйлама sistолик функцияси кўрсаткичлари динамикаси Кенжаев С.Р., Убайдуллаева Ш.М., Каиров А.К..	153
Бариатрик жарроҳликнинг юрак қон-томир хавф омилларига таъсири Адилова Н.Ш., Шагазатова Б.Х..	148	Остеопороз билан касалланган аёлларда пародонт тўқимаси касаллilikларини қиёсий ташхислаш кўрсаткичлари Даминова Ш.Б., Казакова Н.Н.	154
Билатерал сут бези саратони: даволаш самарадорлигини аниқлашда клиник, морфологик ва иммуногистохимик хусусиятларининг аҳамияти Тугизова Д.И., Фармонова Д.	148	Периферик лимфа тугунлар туберкулёзида қўлланиладиган жарроҳлик муолажаларининг самарадорлигини баҳолаш Адилходжаев А.А., Мўминова З.А., Рисқиев А.А., Абдусаматов А.А..	155
Болалар мия фалажига қарши физиотерапия муолажалари самарадорлиги Эгамова М.Т., Расулов Ж.Ш..	149	Периферик лимфа тугунлари туберкулёзида дориларга чидамли микобактеријарнинг учраш частотаси Адилходжаев А.А., Муминова З.А., Рисқиев А.А., Абдусаматов А.А..	156
Бўғим туберкулёзининг эрта ташхислашнинг замонавий методлари Газиев З.А.	149	Реперфузия самарадорлигига қараб st элевацияли ўткир миокард инфарктининг клиник кечиши Аляви А.Л., Кенжаев С.Р., Убайдуллаева Ш.М., Кенжаев С.Р.	156
Донорлар популяциясида torch инфекциясини учраш частотаси Саматова Л.Д., Саидов А.Б., Бобоҷонова Ш.Д..	150	Covid19dan keyin femur boshi aseptik nekrozining dastlabki bosqichining nurli tashxisi Aliaxunova M.Y., Ikromov J.R.	157
Жанубий орол бўйи мінтақасида сил касаллиги эпидемиологиясининг географик хусусиятлари Хамраев А.К., Юлдашев Г.К.	150	Сурункали кайтоловчи катарал гингивитни физиотерапевтик усууллар билан даволаш Эгамова М.Т., Расулов Ж.Ш.	157
Жигарнинг сурункали касаллilikларида диетотерапияда маҳаллий маҳсулотлар қўллашнинг самараси Шамуратова Н. Ш., Зокирходжаев Ш.Я., Рузметова Да.	151	Сурхондарё регионида гипертония касаллигига кузатиладиган цереброваскуляр асоратларни ўрганиш Расурова Р.П., Уролов Ў.А.	158
Илк ёшдаги болаларда ўткир диареяларнинг оғир ва асоратли кечиш хусусиятлари Сайдинов П.О., Мустаева Г.Б., Омонова Ч.П.	151	Тизза бўғими гонартрозида магнетотерапия муолажасини қўшишнинг самарадорлигини баҳолаш Амирллаев У.Ш., Ахмедов И.А..	158
Йўл транспорт ҳодисаларида жароҳатланишлар Жуманиёзов К.Й., Жуманиёзова Г.С., Алимова М.М..	152		

(28,32%) xavf darajasida yurak ishemik kasalligi va arterial gipertenziyadan o'lganlarning soni yuqoriligi qayd etildi. E'tibori tomoni shundaki, xavf darajasi past bo'lgan shaxslar orasida yurak ishemik kasalligi va arterial gipertenziyadan o'lganlarda kuzatilmadi. Aytish mumkinki, xavf darajasi bilan yurak ishemik kasalligi va arterial gipertenziyadan yuz beruvchi o'lim orasida o'zaro bog'lilik mavjud. Xavflilik darajasi oshishi bilan yurak ishemik kasalligi va arterial gipertenziyadan o'lganlarning soni oshib borishi aniqlandi.

Xulosa: Havflilik darajasi oshishi bilan o'lim holatlarining oshishi kuzatiladi va havflilik darajasi o'rtacha, yuqori va juda yuqori bo'lganida yurak ishemik kasalligi va arterial gipertenziyadan o'lganlar mos ravishda 6,98%, 14,29% va 28,32%ni tashkil etdi. Yurak ishemik kasallikdan o'lim holatlarining oldimi olish maqsadida xavf omillar mavjud bo'lgan hamma shaxslarda EKG tekshirishlarini o'tkazish hamda xavf omillarni korreksiya qilish maqsadga muvofiqdir.

YUZ-JAG' SOXASIDA UCHRAYDIGAN FURUNKUL VA KARBUNKULLARNI DAVOLASHNI TAKOMILLASHTIRISH USULLARI

Narziyeva D.B., Muxtorov A.A., Ziyodullayeva M. S.

Самаркандский государственный медицинский университет, Самарканд, Узбекистан

Yuz furunkullari va karbunkullari yumshoq to'qimalarning eng keng tarqalgan yiringli-yallig'lanishli kasalliklari bo'lib, 30% holatda qayd etiladi. Yuz karbunkuli 13-15% bemorda asoratlari kechadi, kasallik tez rivojlangan holatlarda bu ko'rsatkich 80-85%gacha yetishi mumkin. Bugungi kunda yuz furunkuli va karbunkullarini davolash muammosi yanada dolzarb ahamiyat kasb etib bormoqda, chunki ekologik muhitning yomonlashishi, an'anaviy ovqatlanish tartibining buzilishi, surunkali stress immunitetning neytrofil-fagositar va gumoral bo'g'imlariga shikast yetkazmoqda.

Tadqiqotning maqsadi fitoterapiya bilan birgalikda limfotrop yo'1 bilan antibakterial preparatni kiritish bilan furunkullar va karbunkullarini davolashning kompleks usullarini ishlab chiqish va takomillashtirishdan iborat.

Tadqiqot materiallari va usullar. Furunkullar va karbunkullarning kechishi, ularning chastotasi va asoratlari xususiyatini o'rganish maqsadida 2016 yildan 2020 yil oralig'ida Samarqand shahar tibbiyat birlashmasining yuz-jag' jarrohligi bo'limiga «YuJS furunkuli va karbunkuli» tashxisi bilan yotqizilgan 161 nafar bemorning kasallik tarixi tahlil qilindi. Tashxis klinik va laboratoriya tekshiruvlariga asoslanib qo'yildi. Bemorlarning 54 nafari ayol, 93 nafari erkak va 14 nafari bolalar. Aksariyati yosh va mehnatga

layoqatli 18-49 yoshdagi bemorlar (61%). Yallig'lanish o'choqlari yuz-jag' soxasi bo'ylab quyidagi tartibda taqsimlangani kuzatildi: burun sohasida — 25%, yuqori labda — 18%; pastki labda — 13%, lunj sohasida — 12,4%; iyak, yonoq, ko'z kosasi osti, peshona va chakka sohalarida 5%dan, qulqoq oldi va pastki jag' osti sohalarida — 3,1%dan. Tekshiruv jarayonida bemorlar ikki guruhga bo'lindi: I taqqoslash guruhi (n=33) 19 erkak, 14 ayoldan, jami 33 bemordan tashkil topdi. I guruh bemorlarida antibiotiklarni mushak ostiga kiritishni o'zi ichiga olgan an'anaviy terapiya o'tkazildi. Asosiy guruhga 39 kishi kiritildi va ularning 22 nafarini erkaklar va 17 nafarini ayollar tashkil etdi. Yiring o'chog'i ochilgandan keyin asosiy guruh bemorlariga antibakterial preparat limfotrop usulda — bog'lam qo'yish paytida so'rg'ichsimon o'simta kletchatkasiga kuniga bir mahaldan kiritildi. Bu jarayonda Intralin antibakterial dori vositasi Zub-pre fitopreparati bilan birgalikda qo'llanildi.

Yana bir diqqatga sazovor jihat shundaki, furunkul va karbunkullar aniqlangan bemorlarning yarmidan ko'pi stasionarga birinchi sutka mobaynida murojaat qilgan, bu esa shifoxona bo'limining ixtisoslashuvi bilan bog'lilik (yuz-jag' jarrohligi bo'limi shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish tartibida faoliyat yuritadi).

АРТЕРИАЛ ГИПЕРТЕНЗИЯ ВА СЕМИЗЛИК БИЛАН ОГРИГАН БЕМОРЛАРДА АРТЕРИАЛ ҚОН БОСИМИНИНГ ХУСУСИЯТЛАРИ

Нуритдинова Н.Б., Шукурджанова С.М., Махмудова М.С.

Ташкентская медицинская академия, Ташкент, Узбекистан

Артериал гипертензия (АГ) дунё бўйича кенг тарқалган касалликлардан бири бўлиб, ишга лаёқатли аҳоли қатлами орасида ногиронликка ва ўлимга олиб келувчи асосий касалликлардан бири ҳисобланади. Семизлик АГ пайдо бўлишига ва ривожланишига сабаб бўлади. Семизлик билан оғриган bemorlarниг 80% да артериал гипертензия аниқланади.

Ишнинг мақсади: abdominal семизликда артериал гипертензияни ўзига хос кечиши хусусиятларини ўрганиш.

Материал ва усуллар: АГ мавжуд бўлган 56 та bemor (29 ta aёл ва 27 ta эркак) текширилди, уларнинг ўртacha ёши $56,7 \pm 10,3$ ni tashkil etdi. Юрак-қон томир касалликлари асоратларини вужудга келиш хавфи стратификациясига кўра 10ta bemorda (35%) ўртacha хавф, 38ta bemorda (45%) юқори хавф ва 8ta bemorda (20%) жуда юқори хавф аниқланди. Беморлар 2ta гурухга ажратилди: АГ ва abdominal семизлик билан касалланган bemorlar (40 ta bemor) ва АГ ва нормал тана vazniga эга бўлган bemorlar (16 ta bemor). Барча bemorlarda sutkaliq қон bosimini monitorlash utkazildi AG va semizlik mawjoud bўlgan bemorlarning TVI bўyicha 16 ta bemorda ortiqcha tana vazni, 29 ta bemorda I daражaga semizlik, 11 ta bemorda II daражaga semizlik aниқlandi. Барча bemorlarda biokimёвий қон taхлиli (lipid spektri kўrsatkichlari, қанд mikdori va kreatinin) ўtka-

зилди. Барча bemorlarda SF 36 savolnomasi ёрдамида ҳаёт сифати аниқланди.

Текширув натижалари: Артериал қон босимининг sutkaliq monitoringi kўrsatkichlari ўрганилганда AG va ortiqcha tana vazni bilan oғriGAN bemorlarda kўrsatkichlar ўrtasida ishonchli farq aниқlanmadidi. Semizlik bilan oғriGAN bemorlarda ўrтacha kунлик sistolodiastolik arteriyal bosim, kechki sistolik arteriyal қон bosimi shunindigek, sutkaliq indeks semizlik bilan oғrimagan AGli bemorlariga nisbatan юқорилиги aниқlandi. Normal tana vazniga ega AG li bemorlarning 69%da tunghi AKB normal pasaiyiши kuzatildi. Normal tana vazniga ega AGli bemorlarda юқори variabellik 4 ta (40%) bemorda, ortiqcha tana vazniga ega bemorlarning 8 tasiida (50%), semizlik bilan oғriGAN bemorlarning 29 tasiida (67%) AKB ning юқори variabelligi aниқlandi.

Хулоса. AG va semizlik bilan oғriGAN bemorlararda arteriyal қон bosimi ritminining sutkaliq ўзгариши semizlik bilan oғrimagan bemorlararga nisbatan kўp учрайdi. AG va semizlik bilan oғriGAN bemorlararda arteriyal қон bosimni sutkaliq monitoringi natiжalari kўra non-dipper va найт-пикер ҳолатlari kўпроқ учрайdi.